

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Міжнародні відносини та світова політика»

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма: 291.00.01. Суспільні комунікації
291. 00.02. Регіональні студії

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	Кафедра міжнародних відносин
Розробник: Мельник Ганна Мирославівна, канд. іст. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»	
Курс	I
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітня програма:	291.00.01. Суспільні комунікації 291. 00.02. Регіональні студії
Форма проведення:	Письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК)
Тривалість проведення:	2 академічні година (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	Комп'ютерне тестування (40 питань)

Форма проведення: письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК). Тести розміщені в рубриці Підсумкова атестація «Екзамен» в ЕНК «Міжнародні відносини та світова політика», за посиланням: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26660>. Оскільки освітній процес проходить дистанційно, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, Zoom або Webex в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі із ввімкненою камерою та мікрофоном. Доступ до виконання тестів активізується під час проведення екзамену – за розкладом. Тест складається з 40 питань.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (складається з кількості балів за кожний змістовий модуль), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Компетентності, якими мають володіти студенти після вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»:

ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК5	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК1	Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин і суспільних комунікацій.
СК2	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
СК3	Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.
СК4	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав і суспільних комунікацій.
СК5	Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.
СК7	Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
СК8	Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
СК9	Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.
СК10	Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.
СК11	Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.
СК12	Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).
СК13	Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.
СК14	Здатність вирішувати задачі, що стосуються міжнародних суспільних комунікацій та інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах, що передбачає

	критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, застосування концепцій, інноваційних підходів, збір та інтерпретацію інформації.
СК15	Здатність застосовувати сучасні інформаційні мережі, інформаційно-комп'ютерні технології оброблення інформації і використовувати їх з метою пошуку, збору та оброблення інформації про країни і регіони світу, послуговуючись сучасними методами і засобами аналізу інформації у практичній професійній діяльності.
СК16	Здатність на основі інформаційно-аналітичних матеріалів міністерств і відомств, агенцій, відповідних зарубіжних структур моделювати ситуації міжнародних відносин.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Зовнішні відносини народів у поглядах мислителів Стародавнього Сходу та Античності.
2. Зовнішньополітична думка в епоху Відродження і Нового часу.
3. Проблема міжнародних відносин у вченнях просвітників і політиків XVII-XVIII ст.
4. Марксистська політична думка про проблеми війни і миру.
5. Сучасні підходи до природи міжнародних відносин.
6. Концепції змісту сучасної міжнародної політики.
7. Проблема розуміння сили в міжнародних відносинах.
8. Співвідношення і взаємозв'язок внутрішньої і міжнародної політики.
9. Національний інтерес – головне спрямування зовнішньої політики.
10. Основні закономірності і тенденції розвитку світової політики.
11. Міжнародні конфлікти: суть, функції та типологія.
12. Політика і війна: аналіз співвідношення в сучасних умовах.
13. Сутність, параметри і види національної і міжнародної безпеки.
14. Сутність і вектори розвитку сучасної світової системи.
15. Геополітичні моделі сучасної світової системи.
16. Основні особливості міжнародних відносин Стародавнього світу.
17. Хронологія (періодизація) міжнародних відносин Стародавнього світу.
18. Міжнародні відносини на Стародавньому Сході.
19. Похід Олександра Македонського на Схід та його міжнародні наслідки.
20. Міжнародні відносини в Середземноморському регіоні: особливості й відмінні риси.
21. Зовнішня політика Риму в VII – I ст. до н. е.
22. Римський світ у I ст. до н.е. – V ст. н. е.
23. Основні особливості й хронологія (періодизація) міжнародних відносин Середньовіччя.
24. Міжнародні процеси в період раннього Середньовіччя.
25. Міжнародні відносини в XI-XIII ст в Західній Європі.
26. Візантія в міжнародних відносинах середньовіччя.
27. Міжнародні відносини в європейському регіоні в XIV - початку XVI ст.
28. Міжнародні процеси середньовічного Сходу.
29. Міжнародні відносини та конфлікти у XVI – на початку XVII ст.
30. Тридцятилітня війна та її вплив на міжнародні відносини.
31. Вестфальська система міжнародних відносин.
32. Основні актори міжнародних відносин XVII-XVIII ст.
33. Міжнародні відносини в Європі в другій половині XVII – на початку XVIII ст.
34. Міжнародні відносини в Європі та колоніях у XVIII ст.: головні суперечності та конфлікти.
35. Революційні та наполеонівські війни (1792-1815 рр.) та їх плив на міжнародні відносини.
36. Формування Віденської системи міжнародних відносин.
37. Міжнародні відносини в Європі у період функціонування Віденської системи.
38. Сутність і стан «східного питання» в міжнародній політиці у 1810 - 1840-х рр.
39. Міжнародні стосунки у 1870-х рр.: європейські і колоніальні виміри.
40. Утворення Троїстого союзу та європейська політика наприкінці XIX - на початку XX ст.
41. Поглиблення англо-німецьких протиріч у 1904-1907 р. і утворення Антанти.

42. Дипломатична боротьба напередодні Першої світової війни.
43. Дипломатична боротьба Антанти і Центральних держав за союзників.
44. Дипломатія на завершальному етапі Першої світової війни.
45. Вплив Першої світової війни на систему міжнародних відносин.
46. Позиції європейських держав і США з основних питань облаштування світу після Першої світової війни.
47. Формування повоєнної системи міжнародних відносин.
48. Міжнародні відносини на Далекому Сході після Першої світової війни.
49. Радянська Росія в системі міжнародних відносин протягом 1918 - поч. 1920-х рр.
50. Зміна міжнародно-політичної ситуації в світі у 1922-1923 рр.
51. Основні характеристики та особливості Версальсько-Вашингтонської системи.
52. Етапи існування Версальсько-Вашингтонської системи.
53. Розвиток європейської системи безпеки в середині - наприкінці 1920-х рр. (Локарнський пакт; пакт Бріана-Келлога).
54. Міжнародні відносини в період світової економічної кризи (кін. 20-х - поч. 30-х рр.): спроби перегляду Версальської системи.
55. Міжнародно-політичні відносини у 1936-1939 рр.: формування блоків держав.
56. Зовнішня політика СРСР в контексті кризи Версальського порядку.
57. Міжнародна політика на початку світового конфлікту (1939- 1941 рр.).
58. Міжнародні відносини у 1941-1943 рр.: від вибуху німецько-радянської війни до створення «Великої коаліції».
59. Міжнародно-політичні процеси у 1943-1945 рр.: від оборони Сталінграду до військової капітуляції Японії.
60. Початок радянсько-американського міжнародно-політичного конфлікту (1945-1955 рр.).
61. Період конфронтаційної стабільності (сер. 1950-х - поч. 1970- х рр.).
62. Період міжнародно-політичної розрядки (поч. - кін. 1970-х рр.).
63. Політичні стосунки СРСР і США у 1980-1991 рр.
64. Передумови і початковий період євроінтеграції (кін. 40-х - кін. 60-х рр.).
65. Інтеграція та безпека в Європі наприкінці 1960-х - сер. 1980-х рр.
66. Сучасний етап європейської інтеграції: від Європейських Співтовариств до Європейського Союзу.
67. Європейський Союз у 1992-2018 рр.: концептуальна та організаційна еволюція об'єднання.
68. Британська політична стратегія на Близькому і Середньому Сході після Другої світової війни.
69. Стратегічні інтереси і блокова політика США в регіоні (сер. 40-х - кін. 60-х рр.).
70. Поширення впливу СРСР в регіоні Близького і Середнього Сходу (сер. 50-х - кін. 60-х рр.).
71. Формування та ескалація «близькосхідного питання» у 1940-х - кін. 1960-х рр.
72. Арабо-ізраїльський політичний конфлікт у 1970-х - 1980-х рр.
73. Основні проблеми міжнародних відносин на Близькому і Середньому Сході протягом 1970-х — поч. 1990-х рр.
74. Міжнародна політика в регіоні Близького і Середнього Сходу наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.
75. Політичні процеси в підсистемах світової політики й деколонізація (сер. 40-х - кін. 60-х рр.).
76. Міжнародна політика та системні конфлікти в «третьому світі» (кін. 60-х - поч. 90-х рр.).
77. Міжнародні відносини в сучасному незахідному світі (90-ті - сер. 2000-х рр.).

78. Міжнародна політика провідних центрів сили протягом 1990-х - серед. 2000-х рр.
79. Міжнародні відносини в постбіполярну епоху: становлення нового світового політичного порядку.
80. Сучасна міжнародна політика і глобалізація: співвідношення і зв'язок.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Бжезінський З. Стратегічне бачення. Америка і криза глобальної влади. – Львів: Літопис, 2012. – 168 с.
2. Брусиловська О.І. Історія міжнародних відносин (сер. III ти. до н.е. – XVII ст. н.е.): навч.-метод. посіб. / О.І. Брусиловська, І.М. Коваль. – О.: Одеський нац. у-т ім. І.І. Мечникова, 2013. – 188 с.
3. Головченко В.І., Степанов О.П. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. // В.І. Головченко, О.П. Степанов. – К.: «Юрисконсульт», 2014. 424 с.
4. Головченко В.І. Регіоназнавство: Азія, Африка й Латинська Америка: Навчальний посібник. - К., 2012.
5. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посіб., 2012. - 228с.
6. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і–2000-і роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 720 с.
7. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 632 с.
8. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 139 с.
9. Мадіссон В. В., Шахов В.Л. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
10. Мельник Г.М., Губицький Л.В. Перспективи партнерства України та Республіки Польща: минулі рани і майбутні зцілення // Człowiek, etnos, naród w historii świata: procesy budowania państwowości w Europie (od starożytności do współczesności) : Monografia zbiorowa, przygotowana do publikacji z okazji 30-lecia działalności Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa-Paryż: Międzynarodowy konsorcjum naukowo-edukacyjny im. Luciena Febvra, 2020. 349 s.
11. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
12. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. – К.: «Знання», 2014. – 662 с.
13. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. – 140 с.
14. Україна у світовій політиці: конспект лекцій / укладачі: С. М. Король, М. С. Назаров, В. О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 140 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/reader/231761430>
15. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник. – К.: Персонал, 2009. – 224 с.
16. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика: підручник для студентів ВНЗ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://libfree.com/119701532politologiyazovnishnya_politika_ukrayini_chekalenko_ld.html

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів

1. Суб'єктами міжнародних відносин є:
А) Держави
Б) Коаліції держав
В) Міжнародні урядові та неурядові організації і об'єднання
2. Процес вироблення, прийняття та реалізації рішень, які стосуються життя світового співтовариства це –
А) Зовнішня політика
Б) Внутрішня політика
В) Світова політика
3. Під силою розуміють здатність кожної держави захищати свої інтереси і реалізовувати свої цілі на міжнародній арені за допомогою відповідних засобів. Цієї думки дотримувались:
А) Г. Моргентау
Б) М. Вебер
В) З. Бжезінський
4. Геополітична модель сучасної світової системи, що характеризується наявністю декількох (не менше п'яти) глобальних центрів сили, конкуренція та співробітництво яких визначає характер світового порядку називається:
А) багатополлярною моделлю
Б) однополлярною моделлю
В) мультиполлярною моделлю
5. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи відбулося:
А) 1919-1922 рр.
Б) 1922-1929 рр.
В) 1929-1933 рр.

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин. **Протокол № 12 від 12 травня 2023 р.**

Екзаменатор

Г.М. Мельник

Завідувач кафедри

В.М. Яблонський